

Okul yönetimlerini geliştirmede üniversitelerin sorumlulukları ve katkı alanları

Ali İlker Gümüşeli¹

Öz: Eğitim sistemlerinin başarısı, nitelikli liderlere sahip okul müdürlerinin etkili yönetimine bağlıdır. Bu makale, eğitim sistemlerinin gelişiminde okul müdürlerinin liderlik becerilerinin önemini vurgulamakta ve müdürlerin güçlendirilmesinde akademi-okul iş birliğinin rolünü incelemektedir. Teorik bilgi ve pratik uygulamaların entegrasyonu, etkili karar alma, eğitim kalitesinin artırılması ve liderlik becerilerinin geliştirilmesi için temel bir gereklilik olarak öne çıkmaktadır. Anahtar kelimeler:

Anahtar Kelimeler: Eğitim sistemi, okul liderliği, öğretim liderliği, akademi-okul iş birliği, eğitim yönetimi lisansüstü programları.

The responsibilities and areas of contribution of universities in developing school administration

Abstract: The success of education systems relies on the effective management of school principals with strong leadership skills. This article emphasizes the significance of school principals' leadership abilities in the development of education systems and examines the role of academia-school collaboration in empowering principals. The integration of theoretical knowledge and practical applications emerges as a fundamental requirement for effective decision-making, improving education quality, and enhancing leadership competencies.

Keywords: Education system, school leadership, instructional leadership, academia-school collaboration, educational administration graduate programs.

Okul Yönetimi Dergisi
School Administration Journal

Okul Yöneticileri Derneği
e-ISSN: 2822-4221

Yorum
Commentary

Davetli Makale
Article by Invitation

Gümüşeli, A. İ. (2024). Okul yönetimlerini geliştirmede üniversitelerin sorumlulukları ve katkı alanları. *Okul Yönetimi Dergisi*, 4(2), 87-92.

Yayın / Published
30 Ara / Dec 2024

¹ Prof. Dr. İstanbul Okan Üniversitesi, 0000-0003-1471-6766, aligumuseli@gmail.com

Giriş

Eğitim sistemleri toplumların gelişiminde ve kalkınmasında itici gücü oluşturan temel unsurların başında gelir. Ülkelerin sosyal, ekonomik, teknolojik ve kültürel ilerlemesi büyük ölçüde eğitim sisteminin niteliğine ve yaygınlığına bağlıdır. Nitelikli bir eğitim sistemi, toplumdaki bireylerin yeteneklerini ve potansiyellerini ortaya çıkarmalarını sağlayarak, toplumsal refahı artırır.

Nitelikli eğitim, aynı zamanda demokrasilerin en temel bileşenlerinden birisidir. Bireylerin eleştirel düşünme becerileri geliştirmelerine, düşüncelerini özgürce ifade edebilme becerisi kazanmalarına, bilgiye erişmelerine ve onu uygulamalarına ortam sağlar. Eğitim aynı zamanda bireylerin ekonomik fırsatlara erişimini kolaylaştırarak yoksulluğun azalmasına da katkı sağlar, toplumsal adaletin sağlanmasında önemli bir rol oynar.

Tarihsel olarak bakıldığında, eğitim düzeyinin yükseldiği ve eğitimle sanayi arasında iş birliğini olanaklı kılabacak tasarımların gerçekleştirildiği toplumlarda kalkınmanın daha hızlı bir seyir izlediği görülür. Sanayileşme ve bilgi ekonomisinin eş zamanlı geliştiği toplumlarda eğitim sistemleri stratejik bir kalkınma aracı olarak işlev görür. Bunun en güzel örneği Finlandiya ve Güney Kore gibi eğitim odaklı kalkınma politikaları geliştiren ülkelerdir. Bu ülkelerde kısa sürede ekonomik ve sosyal gelişiminde gözle görülür ilerlemeler olmuştur. Kuşkusuz eğitim sistemlerinin bu ülkelerin gelişme ve kalkınmasına sağladığı destekte, eğitim sistemlerinin toplumun ihtiyaçlarına uygun bir biçimde kurgulanması kadar, bu sistemlerin temel öğeleri olan okulların iyi yönetilmelerinin de büyük rolü olmuştur. Çünkü eğitim sistemlerinin kendilerinden beklenen çıktılar etkili bir biçimde sağlayabilmeleri ancak güçlü lider yöneticilerle mümkün olur.

Eğitim Sistemlerinin Etkili İşleyişinde Okul Müdürlerinin Rolü

Okul müdürlerinin eğitim sistemlerinin etkili işleyişinde kritik bir role sahip olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Bir okulun vizyonunun oluşturulması, misyonunun uygulamaya konulması, öğrenme ve öğretme süreçlerinin etkili olarak planlanması, koordine edilmesi ve uygulanması, öğretmenlerin ve öğrencilerin motivasyonunun artırılması, kaynakların verimli bir şekilde kullanılması ve eğitim süreçlerinin sürekli olarak geliştirilmesi, büyük ölçüde müdürlerin lider yöneticilik becerilerine bağlıdır.

Etkili bir okul müdürü, yalnızca bir yönetici değil, aynı zamanda bir liderdir. Liderlik ve özellikle de öğretim liderliği becerilerine sahip olan bir okul müdürü, öğretmenlere öğrenme ve öğretme konusunda mesleki rehberlik sağlar, onların mesleki gelişimlerini destekler, okul içinde öğrenme ve öğretmeyi teşvik eden bir iklim ve olumlu bir çalışma kültürü oluşturur, öğrenci başarısını artırmaya yönelik stratejiler geliştirir.

Okul müdürleri, aynı zamanda aileler, öğretmenler ve yerel topluluklar arasında bir köprü görevi görür. Bu iletişim ağı, öğrenci başarısını destekleyen bir ekosistem yaratır. Müdürlerin güçlü bir vizyona sahip olması ve bu vizyonu ekibiyle paylaşması, okulun hedeflerine ulaşmasını kolaylaştırır.

Yurt dışı ve Türkiye’de yapılan araştırmalar, etkili okul liderliğinin öğrenci başarılarına dolaylı fakat güçlü bir etkisi olduğunu göstermektedir. Öğretim liderliği becerileri gelişmiş bir okul müdürü, öğrenci performansını artırmak için okulun örgüt yapısını ve kaynaklarını öğrencilerin öğrenmesi için optimize eder, öğretmen ve tüm okul paydaşları ile iş birliği içerisinde çalışarak okulu amaçlarına ulaştırır.

Okul müdürlerinin etkili lider yöneticilik becerileri, yalnızca bir okulun değil, genel olarak eğitim sisteminin başarısını da büyük ölçüde etkiler. Bu nedenle, okul müdürlerinin meslekî gelişimlerine yatırım yapılması, eğitimde sürdürülebilir bir ilerleme sağlamak için kaçınılmazdır.

Günümüzdeki sosyal, ekonomik ve teknolojik değişimlerin etkisiyle okul yöneticiliği giderek daha karmaşık bir hale gelmiştir. Okul müdürlerinin bu karmaşıklığı yönetebilmesi onların bilimsel veriye dayalı karar alması ile mümkün olur. Bir başka ifadeyle okul müdürlerinin veriye dayalı karar verme becerileri, modern okul yönetiminde vazgeçilmez bir gerekliliği haline gelmiştir. Veriye dayalı karar verme, yöneticilerin somut verilere dayanarak daha bilinçli, doğru ve hesap verebilir kararlar almasını sağlar. Bu da müdürlerin bilimsel veri üretme ve üretilenlerden yararlanma becerileri geliştirmesi ile olanaklı olur.

Bununla birlikte her ne kadar veriye dayalı karar verme süreçleri faydalı olsa da bu süreçlerin başarılı bir şekilde uygulanması bazı zorluklar içerebilir. Bunların başında hiç kuşkusuz okul müdürlerinin bilimsel yönetime ve teoriye karşı olumsuz tutumları gelir. Ayrıca veri toplama, analiz ve yorumlama süreçleri için teknolojik altyapı ve uzmanlık gerekmektedir. Bu nedenle, okul müdürlerinin bilimsel veri kullanımını konusunda desteklenmesi, teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi sürdürülebilir bir eğitim yönetimi için vazgeçilmezdir. Bu konuda üniversitelere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Okul Yöneticilerinin Güçlendirilmesinde Üniversitelerin Desteği

Okul yöneticilerinin güçlendirilmesinde akademinin rolü karmaşık ve çok yönlü bir konudur. Akademik kurumlar, etkili okul liderliği için gerekli teorik bilgileri ve araştırmaya dayalı uygulamaları sağlarken, bu

teorilerin pratik uygulamasında çeşitli nedenlerle zorluklar ortaya çıkarmaktadır. Bununla birlikte okul akademisi iş birliğinin sürekli ve sistemli hale gelmesiyle bu zorlukların önemli bir kısmının aşılacağı söylenebilir.

Okul liderliğinin güçlendirilmesinde akademik kurumların en önemli katkısı okul liderliğinin teorik temellerinin şekillendirmesi ile ilgilidir. Akademisyenler tarafından geliştirilen teorik çerçeveler, okul yöneticilerinin liderlik becerilerini geliştirmeleri için sağlam bir temel sağlar. Ayrıca okul akademisi iş birliği sayesinde teori ve pratik arasındaki boşluğun giderilmesine yönelik önlemler geliştirilmesi sağlanır. Diğer yandan akademik kurumlar tarafından sunulan meslekî gelişim programları, okul yöneticilerine etkili bir şekilde liderlik etmeleri için gerekli bilgi ve becerileri sağlayarak onları güçlendirir. Yine akademik araştırmalar, etkili liderlik için kanıta dayalı stratejiler sağlayarak okul yöneticilerini güçlendirmede önemli bir rol oynar. Kısacası okul yöneticisi -akademisyen iş birliğinin okullar ve okul müdürlerinin gelişimi bakımından önemli avantajları vardır. Bunlardan önemli birkaçını aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

1. Karar Alma Sürecinin Bilimselliği: Akademisyenler, müdürlerin kararlarını bilimsel temellere dayandırmasını sağlar. Bu hem kararların doğruluğunu artırır hem de hesap verebilirliği güçlendirir.
2. Eğitim Kalitesinin Artması: Akademisyenlerin sunduğu veri analiz yöntemleri ve stratejik öneriler, öğrenci başarısını artıracak yenilikçi uygulamaların hayata geçirilmesine olanak tanır.
3. Profesyonel Gelişim: Akademisyen-müdür iş birliği, müdürlerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmelerine katkı sağlar.
4. Etkili Uygulama: Müdürler, akademisyenlerin önerdiği teorik stratejileri pratikte test ederek sahaya uygun çözümler üretebilir.

Türkiye’de okul yönetimi-üniversite iş birliğine yönelik başarılı çalışma örnekleri mevcuttur. Ankara İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından yürütülen Danışman Akademisyen Uygulaması (DAU), bu tür bir iş birliğinin somut bir örneğidir. Bunun yanında il düzeyinde millî eğitim müdürlükleri ile üniversiteler arasında yapılan çeşitli protokollerle okul-üniversite iş birliğine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların büyük bir çoğunluğu akademisyenlerin öğretmen ve yöneticilere yönelik düzenledikleri seminerlerden oluşmaktadır. Buna karşın özellikle bilimsel bilginin üretilmesi ve uygulamada kullanılmasına yönelik projelerin geliştirilmesine yönelik çalışmaların çok sınırlı olduğunu söylemek mümkündür. Bu konuda mevcut politika geliştiricilerin okulların sorunlarının ortaya çıkarılması konusunda çok istekli olmadıkları söylenebilir. Bu isteksizliği özellikle lisansüstü çalışma yapan öğretmenlerin okullarda veri toplamak için yaptıkları girişimlerde karşılaştıkları çeşitli engellemelerde görmek mümkündür. Hâlbuki eğitim sistemi ve okulların etkili çalışmasında öğretmen ve okul müdürlerinin akademik bilgi birikimine sahip olması kadar, o bilgileri uygulamalarına imkân verecek sorunsuz işleyen okul örgütlerine de ihtiyaç vardır. Bunu sağlamanın yolu da üniversitelerle iş birliği içerisinde okulların sorunlarına yönelik araştırmalar yapmak, araştırmalarda üretilen verilere dayalı olarak objektif ve uygulanabilir kararlar almaktan geçer.

Akademisyenler ve okul müdürleri arasındaki iş birliği, eğitimde yenilikçi çözümler geliştirmek, okulların performansını artırmak ve öğrenci başarısını desteklemek için birçok fırsat sunar. Okul ve üniversite iş birliği ile çok farklı amaç ve türde etkinlikler düzenlenebilir. Bu kapsamda düzenlenen etkinliklerden bazıları şunlar olabilir:

- Veriye dayalı okul gelişim programlarının hazırlanması,
- Öğretmen eğitimleri ve atölye çalışmaları,
- Öğrenci başarılarını artırmaya yönelik programlar,
- Okul iklimi ve kültürünü geliştirme çalışmaları,
- Problem çözme ve kriz yönetimi çalışmaları,
- Eğitim teknolojilerinin entegrasyonu,
- Akademik araştırma projeleri ve yayın çalışmaları,
- Toplumsal katılım projeleri,
- Liderlik gelişimi ve mentorluk.

Kuşkusuz bunlara daha birçokları eklenebilir. Sonuç olarak daha güçlü liderlik becerilerine sahip okul müdürleri okullarını daha etkili yönetebilir. Akademisyen ve okul müdürleri arasındaki iş birliği, eğitim süreçlerini daha etkili ve verimli hale getirmek için büyük fırsatlar sunar. Bu çalışmalar, yalnızca okulun performansını artırmakla kalmaz, aynı zamanda uzun vadede eğitim sisteminin genel kalitesini yükseltir. Bunun için bu tür iş birlikleri desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.

Eğitim Yönetimi Lisansüstü Programlarının Okul Yöneticisi Geliştirmedeki Önemi ve Sınırlılıkları

Okul yöneticilerinin yetiştirilmesi ve geliştirilmesinde okul üniversite iş birliğinin en yaygın ve tipik örneklerinden birisi lisansüstü eğitim programlarıdır. Bu nedenle bu programlar okul üniversite iş birliğinde özel bir öneme sahiptir. Eğitim Yönetimi lisansüstü programları okul yöneticilerinin liderlik

kapasitelerini geliştiren ve onları değişen eğitim ihtiyaçlarına hazırlayan önemli bir araç olarak öne çıkar. Ülkemizde Eğitim Fakültesi bulunan üniversitelerin çok büyük bir kısmında eğitim yönetimi ve denetimi alanında hizmet veren lisansüstü programlar bulunmaktadır. Bu programların temel amacı okul yöneticilerine liderlik becerileri kazandırılarak, onların okullarını daha etkili yönetmelerine destek sağlamaktır. Ancak çok çeşitli nedenlerle bu amaca ulaşacak çıktılar üreten program sayılarının sınırlı olduğunu söylemek mümkündür. Bu sınırlılık aşağıda özetle belirtilecek çeşitli faktörlerden kaynaklanmaktadır.

Eğitim yönetimi lisansüstü programları okul yöneticilerine teorik bilgi ve analitik beceriler kazandırma, eğitimde yenilikçilik ve teknoloji kullanımını sağlama, liderlik becerilerinin geliştirilmesi ve veriye dayalı karar verme fırsat ve alışkanlığı gibi okul yönetiminde kritik öneme sahip bilgi ve beceriler kazandırır.

Eğitim yönetimi lisansüstü programları, yöneticilere eğitim liderliği, stratejik planlama, örgütsel davranış, finansal yönetim ve politika geliştirme gibi alanlarda derinlemesine bilgi sağlar. Bu programlar sayesinde yöneticiler, okulların karmaşık yapısını daha iyi anlayarak, analitik düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirme fırsatı bulur.

Lisansüstü programlar, yöneticilerin liderlik becerilerini geliştirmeyi hedefleyen uygulamalı çalışmalar ve projeler içerir. Özellikle liderlik modelleri, değişim yönetimi ve çatışma çözümü gibi konular, yöneticilerin okul ortamındaki karmaşık durumlarla başa çıkmalarına yardımcı olur.

Bu programlar, okul yöneticilerine yenilikçi uygulamalar ve eğitim teknolojileri konusunda bilgi sağlayarak, onların modern eğitim yaklaşımlarını benimsemelerini teşvik eder. Eğitim teknolojilerinin okullarda etkili kullanımı, yöneticilerin bu alandaki bilgisiyle doğrudan ilişkilidir.

Lisansüstü programlar, ayrıca yöneticilere veri okuryazarlığı ve veriye dayalı karar verme becerilerini kazandırır. Öğrenci performansı, öğretmen değerlendirmesi ve kaynak yönetimi gibi konularda alınan kararların etkili olması, bu becerilerin geliştirilmesiyle mümkündür.

Özetle eğitim yönetimi lisansüstü programları, okul yöneticilerinin liderlik kapasitelerini artırarak, eğitim sistemlerinin genel kalitesini yükselten bir araçtır. Bu programlar, yöneticilere teorik bilgi, uygulamalı beceriler ve yenilikçi stratejiler sunarak, onların daha etkili ve vizyoner liderler olmalarını sağlar. Bu nedenle, eğitim sisteminin başarısına katkı sağlamak için bu tür programların yaygınlaştırılması ve kalitesinin artırılması büyük önem taşımaktadır. Eğitim yönetimi lisansüstü programlarının kalitesinin artırılabilmesi için de bu programların sorunlarının bilimsel yöntemlerle ortaya çıkarılması ve okul müdürlerinin yetiştirilmesi ve geliştirilmesindeki sınırlı yanlarının ortadan kaldırılması gerekir.

Türkiye’de eğitim yönetimi lisansüstü programlarının sorunlarına ve bu sorunların çözümüne yönelik öneriler içeren yönelik çeşitli araştırmalar vardır. YÖK veri tabanı ve çeşitli bilimsel toplantıların bildiri kitapçıklarına bakıldığında bu çalışmaların çoğuna ulaşmak mümkündür. Ayrıca bu konu çeşitli bilimsel platformlarda yıllarca tartışma konusu olmuş, çeşitli öneriler geliştirilerek sorunların çözümüne çalışılmıştır. Ancak alandaki uygulamalara bakıldığında, sorunların birçoğunun halen devam ettiği görülmektedir. Dolayısıyla bu programlar okul yöneticileri için birçok avantaj sunmasına rağmen, müdür yetiştirme ve geliştirme süreçlerinde bazı sınırlılıklara sahiptir. Bu sınırlılıklar, programların etkisini azalttığı gibi okul yöneticilerinin gerçek ihtiyaçlarına tam anlamıyla cevap vermesini de engellemektedir.

Eğitim yönetimi lisansüstü programlarının sınırlılıklardan başlıcaları ve bunları ortadan kaldırmak için yapılması gerekenlere ilişkin öneriler aşağıda sunulmuştur:

1. Teorik bilgiye aşırı odaklanma

Eğitim yönetimi lisansüstü programları, genellikle teorik bilgilere aşırı derecede odaklanmakta ve uygulamalı deneyimlere yeterince yer vermemektedir.

Dolayısıyla programların bu yapısı bir müdür adayının, liderlik teorileri konusunda kapsamlı bilgi edinmesine katkı sağlarken, bu teorileri okul ortamında nasıl uygulayacağını öğrenmesine imkân vermemektedir. Uygulamaya dönüştürülemeyen teorik bilgiler ise gerçek hayattaki dinamik okul ortamını yönetmede yetersiz kalabilmektedir. Bu sorunun ortadan kaldırılabilmesi için programlara daha fazla saha çalışması, vaka analizi ve staj olanakları eklenmesinde yarar vardır. Ayrıca tezli ve tezsiz programların amaçlarına uygun olarak oluşturulması ve uygulanması sorunun çözümüne katkıda bulunabilir.

2. Yerel ihtiyaçlara duyarlılık

Eğitim yönetimi lisans üstü programlarına göz atıldığında bu programların genellikle genel eğitim yönetimi ilkelerine odaklandıkları ve yerel ihtiyaçları göz ardı ettikleri görülmektedir. Örneğin kırsal alanda veya daha dezavantajlı bir bölgede çalışıp, üniversitelerin düzenlediği programlara katılan bir okul müdürü programlarda yaşadığı yörelerdeki sorunlara yönelik bilgiler ve çözüm önerileri yerine, daha çok program kapsamında yer alan genel sorunlara yönelik bilgi ve beceriler kazanmaktadır. Bu da yerel koşullara uygun çözümler geliştirmesini zorlaştırabilmektedir. Bunun için müfredatların

oluşturulmasında yerel bağlama duyarlı, bölgesel farklılıkları dikkate alan ders ve etkinliklere yer verilmesinin yararlı olacağı söylenebilir.

3. Teknolojik yetersizlikler

Günümüzde eğitimde teknoloji kullanımı kritik bir öneme sahipse de bazı lisansüstü programların bu alanda yeterince güncel olduğunu söylemek ne yazık ki doğru değildir. Okullarımızda teknoloji kullanımı birçok ülkeye göre ileri düzeydedir. Buna karşın eğitim yönetimi lisans üstü programlarının birçoğunda okulda teknoloji kullanımına yönelik derslerin sayısı yok denecek kadar azdır, hatta bazı programlarda teknolojiye yönelik ders yoktur. Hâlbuki ki günümüz okul müdürlerinin veri tabanlı karar verme sürecini destekleyecek dijital araçlarının nasıl kullanacağını bilmeden, okullarını etkili yönetmeleri çok güçtür. Programlardaki bu eksiklik ve dolayısıyla okul müdürlerinin teknoloji konusundaki yetersizlikleri modern okul yönetiminde büyük bir boşluk yaratabilir. Bunun için programlara eğitim teknolojileri, veri analizi ve dijital liderlik konularında kapsamlı dersler eklenmesinde yarar vardır.

4. İş yoğunluğu nedeniyle katılım sorunları

Aktif olarak okul yöneticiliği yapan kişilerin, yoğun iş yükü nedeniyle lisansüstü programlara tam anlamıyla katılım göstermesinde çeşitli zorluklar bulunmaktadır. Bu durum müdürlerin lisansüstü programlardan yararlanmasını önemli ölçüde engellemektedir. Çoğu okul yöneticisi programlara başladıktan bir süre sonra programdan ayrılmak zorunda kalmakta, ya da derslere yeterince devam edememekte, verilen ödev ve projelere yeterince odaklanamamaktadır. Bu durum programlardan elde edilecek yararı önemli ölçüde sınırlandırmaktadır. Bunun için okul yöneticilerine yönelik esnek eğitim modelleri, çevrimiçi dersler ve yarı zamanlı programların yaygınlaştırılmasında yarar vardır.

5. Akademik ve pratik alan arasındaki kopukluk

Akademisyenlerin, eğitim yönetimi konularını çoğunlukla teorik bir çerçevede ele alması, pratikte uygulanabilir çözümler sunmalarını zorlaştırabilmektedir. Bunun en temel nedenlerinden birisi akademisyenlerin birçoğunun K12 okul deneyiminin olmamasıdır. Bu durum programda öğretilen bazı teorilerin, bir okulun günlük işleyişindeki acil sorunları çözmek için yeterli olmadığı izlenimini yaratmaktadır. Bu tür sorunların çözümü için akademisyenlerin, okul ortamında saha çalışmaları yaparak program içeriklerini daha pratik hale getirmesi teşvik edilmelidir.

6. Yeterince kapsayıcı olmama

Eğitim yönetimi lisansüstü programlarının çoğunluğu belirli yöneticilik alanlarıyla sınırlı olarak organize edilmiş durumdadır. Programların çoğunda disiplinler arası bir yaklaşım izlenmediği gibi, eğitim ve öğretim alanındaki birçok temel konu da eğitim yönetimi programlarında kapsam dışında kalmaktadır. Okulu yönetmek bir bakıma müfredatı yönetmektir. Dolayısıyla eğitim yönetimi programları kapsamında müfredat yönetimi, müfredat liderliği, eğitim programı koordinasyonu, okul finansmanı, yasal düzenlemeler vb. konuların yer almaması okul müdürlerinin öğretim lideri olarak yetişmesinde büyük eksiklikler yaratmaktadır. Bunun için program içeriklerinin okul müdürünün liderlik alanları dikkate alınarak genişletilmesi ve okul yönetiminde kullanılması gereken farklı becerilere eşit önem verilmesinde yarar vardır.

7. Programların belirli bir standarda sahip olmaması

Eğitim ve okul yöneticiliği belirli standartları olan bir meslektir. Dolayısıyla bu mesleğe eleman yetiştiren ya da meslekteki yöneticileri geliştirmeyi hedefleyen programların da belirli standartlarının olması gerekir. Türkiye'deki üniversitelerde açılmış buluna eğitim yönetimi yüksek lisans programlarına bakıldığında gerek müfredat içeriği gerek değerlendirme ölçütleri ve gerekse öğrenci alım ölçütleri vb. itibarıyla birbirlerinden farklılık gösterdiği görülmektedir. Kuşkusuz lisansüstü çalışmaların organizasyonu konusunda üniversitelerin özerk olması ve programlarını serbestçe geliştirmesi, üniversite özerkliği bakımından kaçınılmazdır. Bununla birlikte belirli mesleklere eleman yetiştiren programların belirli standartlara sahip olması da bir başka gerçektir. Eğitim yönetimi alanında açılmış buluna programların çıktılarının müşterisi çoğunlukla Milli Eğitim Bakanlığıdır. Dolayısıyla en azından okul müdürü yetiştirme ve geliştirme amacıyla oluşturulmuş olan tezsiz yüksek lisans programlarının, ilgili taraflarla birlikte belirli asgari standartlara kavuşturulması, programların pratikteki yararlılığını artıracığı gibi, dağınıklığı ve belirsizliği de önleyecektir.

8. Öğretim elemanı eksikliği

Eğitim Yönetimi Lisansüstü programların etkili olabilmesi yeter sayıda ve nitelikte öğretim elemanlarının varlığına bağlıdır. Eksik kadrolarla yapılan lisansüstü çalışmalar, okul müdürlerinin yetiştirilmesi ve geliştirilmesine katkı sağlamak bir yana okulların nitelikli olarak yönetilmesine zarar verir. YÖK tarafından lisansüstü eğitim programı açma ölçütleri saptanmış olmasına rağmen, uygulamada birçok programın bu ölçütleri karşılamadığı, eksik öğretim elemanı ile varlıklarını devam ettirdiği görülmektedir. Bunun temel nedeninin, ülkedeki araştırmacı sayısını kâğıt üstünde artırma motivasyonu, bu

eksikliklerin görmezden gelime politikası olduğu söylenebilir. Bu durum yetersiz programlar yoluyla bir yandan yetersiz okul yöneticileri yetişmesine neden olurken, diğer yandan haksız maddi ve manevi kazanımlara sebep olmaktadır. Bu sorunun önlenmesi için YÖK ile irtibata geçilerek, eğitim yönetimi alanındaki lisansüstü programların öğretim elemanı yeterliği gözden geçirilmeli, yeterlik standardını karşılamayan programların, standartları karşılayana kadar öğrenci alımı durdurulmalıdır.

9. Programların ekonomik bakımdan ulaşılır olmaması

Eğitim yönetimi lisans üstü programları ülkenin gelişme ve kalkınmasında temel rol oynayan eğitim sistemlerinin işleyişi için stratejik programlardır. Bunun için bu programların ekonomik bakımdan ulaşılır olması gerekir. Diğer yandan eğitim mesleğinde görev alan kişilerin diğer mesleklere göre kazanç düzeylerinin düşük olduğu bir başka gerçektir. Bunun için programlara katılım ücret ve koşullarının engelleyici değil teşvik edici olması gerekir. Hal böyleyken bazı üniversitelerin özellikle ikinci öğretimde açtıkları bu programları bir kazanç aracı olarak değerlendirerek yüksek ücretlerle öğrenci kaydettikleri görülmektedir. Bu da programlara başvuru için önemli bir engelleyici oluşturmaktadır, programların çoğu okul yöneticisi için ulaşılabilir olmasını sınırlandırmaktadır. Bu sorunu ortadan kaldırmak için program maliyetleri ve yerel koşullar göz önüne alınarak tavan ve taban ücretlerin belirlenmesi ve uygulamaya konulması sorunun çözümü için yararlı olacaktır. Ayrıca her programda okul yöneticileri için belirli oranda burslu kontenjan ayrılması, lisansüstü programların okul yöneticileri için ulaşılabilirliğini arttıracaktır.

Sonuç olarak eğitim sisteminin ülkenin ihtiyaç duyduğu işlevini yerine getirebilmesi için nitelikli yöneticilere ihtiyacı vardır. Nitelikli yöneticilerin yetiştirilmesi ve geliştirilmesinde üniversiteler ve akademisyenlerin önemli sorumlulukları vardır. Etkili üniversite-okul iş birliği bu sorumlulukların yerine getirilmesinde temel araçtır. Bunun için üniversiteler ve okul yönetimleri aralarındaki sınırları ve sınırlayıcıları gözden geçirerek, iş birliğini geliştirecek önlemler almaları büyük önem taşımaktadır.